

Posudek bakalářské práce

Autorka: Šárka Vášová
Název práce: Sociální péče v camphillské komunitě. Vlivy erodující sociální péči.
Posudek zpracovala: PhDr. Hana Janečková, Ph.D., katedra pastorační a sociální práce
ETF UK

Pod zajímavým názvem bakalářské práce prezentuje autorka své zkušenosti z opakovaných pobytů v zahraničních camphillských komunitách, poznatky z odborné literatury a výsledky svého výzkumu realizovaného v jednom ze skotských camphillů. Výzkum probíhal v roce 2019, kdy uplynulo 80 let od vzniku hnutí.

Autorka se v teoretické části úspěšně vyrovnává s nejdůležitějšími pojmy, čerpá z různých zdrojů a porovnává pojetí komunity a komunitní práce u různých autorů. Vymezuje pojem komunita, její znaky, typologii, popisuje vznik a vývoji komunitní práce. Tato část práce má svoji logickou nit, seznamuje čtenáře s historií komunitní práce, vychází z početných domácích i zahraničních zdrojů, což je na úrovni bakalářské práce ojedinělé. Není však dostatečně vyspecifikován rozdíl mezi pojmy komunitní práce (jako mezioborové činnosti směřující k rozvoji komunity, posilování sociálního kapitálu, budování „sense of community“ popsaného Z. Baumannem), komunitní sociální práce (která řeší sociální problémy v komunitě pomocí specifických meto) a komunitní péče (která je spojena s poskytováním sociálních služeb v přirozeném sociálním prostředí lidem se sníženou soběstačností). Cíl komunitní práce je zde spatřován v rozvoji místního společenství, v posilování komunity, zvyšování jejích kompetencí, schopnosti mobilizovat se, využít vlastních zdrojů k růstu komunity a řešení jejích problémů. Jde tedy spíše o velmi široké, mezioborové pojetí komunitní práce, které přesahuje rámec sociální práce (mohu zmínit např. i do oblastí architektury a urbanismu, veřejného zdravotnictví, veřejné správy, komunitního plánování, komunitní péče, veřejné politiky atd.). Komunitní sociální práce zaměřená na řešení problémů v komunitě, sociální začlenění znevýhodněných skupin, depistážní činnost, koordinaci podpory a služeb není zohledněna v této části práce. Cíle duchovních, zájmových nebo i terapeutických komunit popsány nejsou. S ohledem na další kapitoly práce by toto bylo žádoucí.

Velmi cenné jsou kapitoly věnované samotnému camphillskému hnutí, v nichž autorka projevuje svůj hluboký zájem a znalost tohoto fenoménu. Zájemem a zvědavostí autorky je ovlivněna celá tato část práce – je velmi čtivá, jednotlivá témata jsou probírána do přiměřené šíře a hloubky. To, co zde chybí, je větší propojení s první částí práce. Jaké charakteristické znaky komunity z hlediska časového a hodnotového zde nacházíme? Jaké jsou historické souvislosti? Existuje např. nějaká souvislost mezi hnutím camphillů a „hnutím settlementů“? Je hlavním cílem této komunity poskytování sociální péče a sociálních služeb či společné soužití zdravých a postižených lidí? Je tento cíl konstantní nebo se nějak proměňuje?

Poslední, empirická část práce tvoří popis jedné s camphillských komunit ve Skotsku a její kritické zhodnocení s využitím faktorů eroze sociální péče podle Jacksona. Postrádám vysvětlení kontextu použití právě tohoto nástroje. Zdá se, že zvolené faktory se týkají eroze sociální péče v NHS, nikoli eroze komunity. Komunitní péči autorka v celém předchozím textu popisuje jedinou větou na s. 22, sociální péče je sice uvedena mezi klíčovými slovy, ale text práce se jí nevěnuje téměř vůbec. Je tedy otázkou, proč se najednou, v závěru své práce, autorka zaměřuje na tuto dílčí oblast komunitní práce? Bylo by vhodné, kdyby vysvětlila, jaký je vztah Robina Jacksona ke camphillu, proč volí právě tohoto autora, jaké důvody jí vedly k použití jím popsaných faktorů (např. že jde o faktory, které

vzešly z jeho výzkumu nebo z jeho praktických zkušeností). Kontext by upřesnilo i seznámení čtenářů s tím, zda existují nějaké doklady rozkladu (eroze) camphillských komunit, nebo náznaky snižování kvality (eroze) sociální péče v těchto komunitách, které by mohly dát podnět k jejich zkoumání. Je tedy otázkou, co vlastně autorka hodnotí (chod campillské komunity, péči o lidi s postižením v camphillu – tj. vnitřní faktory - nebo faktory, které ji ohrožují zvnějšku?).

Problematická je tedy absence hlubší provázanosti jednotlivých částí práce v jeden celek. Z hlediska výzkumné metodologie je také důležitá informace, jak vlastně dlouho její etnografický výzkum trval. Výsledek zkoumání jistě nepříznivě ovlivnila pandemie koronaviru na jaře 2020, což je třeba vzít v potaz.

Je však třeba připomenout některé formální nedostatky a podněty pro zlepšení:

Definici camphillské komunity podle Matouška z r. 2000, jak je uvedena na s. 23, nelze považovat za „všeobecně uznávanou“. Za výstižnější lze považovat definice vytvořené samotnými zakladateli nebo členy komunity. V praktické části práce se střídají pozice vypravěče – jednou je to „autorka“ (ona) jindy 1. os. č. j. („já“), jindy osoba neurčitá (dohodnutí se, místo bylo vybráno, informace byly získány). Je vhodné tuto pozici sjednotit. Problémem jsou citace sekundárních zdrojů. Např. na s. 13 je citován Peter Jarvis, ale jako zdroj je uveden Jan Keller. Podobně informace o Liboru Musilovi se nachází pod jménem Alice Příhodové. Chybí citace Chrise Warrena (in Alice Gojová) na s. 15. Citace článku Šárky Klímové je neúplná – chybí název časopisu *Pedagogika*, Vol 67 No 2 (2017).

Shrnutí: Práce Šárky Vášové je výjimečná ve své teoretické části, a to především v šíři prezentace tématu camphillského hnutí. Tato část je propracovaná, opírá se o široké spektrum prostudované české i zahraniční literatury. Empirická část je řešena bez dostatečného zdůvodnění použité metody a bez propojení s teoretickou částí, nereflektuje rozdíl mezi hodnocením komunity a hodnocením sociální péče, resp. možnou souvislost mezi erozí komunity a erozí sociální péče. Je třeba ocenit překladatelskou zdatnost autorky i nezdolnost, když do postupu její práce vstoupila pandemie.

Závěr: Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm C.

Otázky k diskusi:

1. Co je podle vás cílem komunitní práce? V čem podle Vás spočívá účinnost sociální práce, proč se tak rozvinulo hnutí settlementů?
2. Jak byste popsala sociální intervence, které směřují k ovlivňování vztahů mezi skupinami v určité lokalitě. Co znamená „kompetení komunita“?
3. Mezi třemi osobnostmi, které ovlivnily učení camphillu uvádíte na s. 30 J.A.Komenského, Nikolause Zinzendorfa a Roberta Owena? To ale nejde moc dohromady s esoterikou a mystikou Rozekrucianů, o nichž mluvíte na s. 27., kde rovněž zmiňujete tři osobnosti 17. – 19. století, které inspirovaly camphillské hnutí. Prosím o vysvětlení.

V Praze dne 4.9.2020